

THEO THIJSSSEN, *De Gelukkige Klasse*, Bussum, C. A. J. van Dishoeck, 1926.

Het is geen „litteratuur”, dit schoolmeesters-relaas, het is er te droog, te stijf van stijl voor, het is geen proza dat dadelijk pakt of boeit door kleur en verhouding, door rythme of wending. Het is sober, het is niet kunstzinnig, Het is niet fleurig, het is daarentegen ook heelemaal niet op effect berekend. Ik denk aan menig schooltafereeltje, dat juist in de laatste jaren enkele vrouwen, die voor de klasse gestaan hebben, ons gaven. Daar was meer poëzie in, meer „pointe” ook in elk verhaal; dat greep je soms meer door het zeer levendige ten tooneele voeren der kinderfiguurtjes. Theo Thijssen heeft geen opvallende gaven — wat hij alleen maar heeft is zijn eerlijk hart.

Maar doordat hij alleen maar aldoor onontkoombaar eerlijk is, heeft hij tenslotte toch iets degelijks bereikt. Deze schoolmeester, die zich in zijn dagboek over zijn werk in de klas uit, omdat hij er altijd overvol van is en hij in het dagelijksch leven daarover moeilijk spreekt — hij is geen moodoener, geen poseur, niet iemand met vooropgestelde maatschappelijke overtuigingen. Hij wil niet de lieve superieure meester zijn, die zich de eeuwige erkentelijkheid der leerlingen verzekert — nee, hij is minder en méér dan dat — een strijdend mensch met fouten, tekortkomingen, maar een die zijn werk voelt als zijn heiligen plicht. Niet dat hij zulke groote woorden over dien plicht gebruikt — het is verre van hem. Maar eenmaal doordrongen van dit bijna heiligend gevoel tegenover zijn klasse, strijdt hij met zich zelf in stilte, want het is niet zoo gemakkelijk een goed onderwijzer, een goed opvoeder te zijn. Het is een strijd tegen eigen onbeheerschtheden, tegen het nog ongebonden zelf, het is een overgave aan een gemeenschap, een leven voor en in die gemeenschap.

Deze onderwijzer ziet zich menigmaal voor moeilijkheden geplaatst en ook is er allerlei dat hem verhindert zich voortdurend en ongestoord te geven. Zulk een stoornis is het gaan solliciteeren naar een „betere” school, waar je met je akte Fransch méér verdient. Je doet dat als je een vrouw en kind hebt. Maar het geeft je een gevoel van tijdelijkheid, van reeds half weg te zijn en op deze wijze kan hij zijn taak niet naar behooren — dat is: met hart en ziel — vervullen.

Het aardige van dit boek is, dat er nooit één oogenblik getracht wordt een beteren indruk omtrent de paedagogische gaven van den hoofdpersoon te vestigen. Men zou eer kunnen zeggen dat deze schoolmeester al heel critisch tegenover zich zelf staat. Hoewel het dagboek natuurlijk gefingeerd is (al is even stellig de auteur een onderwijzman) toch zou het best een echt dagboek kunnen zijn — en het heeft er ook de bezwaren van. Dikwijls wordt een kleine zaak zeer minutieus uitgesponnen, dikwijls vermeit de auteur zich in uitweidingen die in hoofdzaak de menschen